

Miljö- och klimatpolitiskt program

Centerpartiet Uppsala

Antaget den 13 februari 2021

Centerpartiet

UPPSALA

Innehåll

Inledning	3
Uppsala kommuns miljö- och klimatplan	3
Landsbygden föregångare i klimatarbetet	5
Solrevolution	6
En surrande och blomstrande kommun	7
Porlande rent vatten	8
Byggande, bostäder och närmiljön	9
Ägande och ansvar för närmiljön	11
Miljövänligt företagande	12
Klimatsmarta transporter	13
Närproducerad och hälsosam mat	17
Giftfri miljö	18

Inledning

Centerpartiet i Uppsala ska vara en drivande kraft i arbetet med att skapa en hälsosam och hållbar miljö i kommunen, såväl i vardagslivet som i den gemensamma miljön. Miljö- och klimatarbetet ska utgå från Agenda 2030 och de 17 globala målen för hållbar utveckling. Miljö- och klimatarbetet måste drivas globalt, inom EU och i Sverige. Men också lokalt.

Oavsett om vi bor i staden eller på landsbygden måste vi aktivt vara med i omställningen till ett hållbart kretsloppssamhälle. Vi måste skydda och bevara vår natur. Vårt vatten ska vara friskt och våra avlopp effektivt renade. Vi måste ha en miljö med biologisk mångfald. Luften får inte vara förorenad. Vi måste få ner alla skadliga utsläpp och all energi måste därför vara fossilfri.

Naturens kretslopp och dess fungerande ekosystem är grunden för allt liv. Tillgång till rent vatten, en ren luft och en giftfri miljö är grundläggande för alla människor och en förutsättning för vår frihet.

Vi har en skyldighet att bruka utan att förbruka, att inte rubba kretsloppen och att bevara en oförstörd natur till kommande generationer. Det handlar både om rättvisa och om respekt för kommande generationers livskvalitet.

Vi vill driva på så att utvecklingen går åt rätt håll. Därför lägger vi fram det här lokala miljö- och klimatprogrammet. Det sträcker sig fram till år 2050. Men mycket måste göras långt tidigare. Programmet ska fortlöpande revideras och uppdateras.

Vi hoppas att programmet blir en förebild för andra. Vi ska i kommunfullmäktige, nämnder, utskott, styrelser, kommittéer och bolag aktivt verka för en hållbar kommun.

Uppsala kommuns miljö- och klimatplan

Kommunen har antagit ett ambitiöst *Miljö och klimatprogram 2014–2023*. Det har kallats ett "lokalt parisavtal" och ligger i en del hänseenden tidsmässigt före det internationella Parisavtalet. Centerpartiet står bakom kommunens program som antogs av Alliansstyret år 2014. Där framgår att Uppsala ska vara en fossilfri välfärdskommun som bidrar med lösningar till global ekologisk återhämtning och välfärd och att Uppsala ska vara fossilfritt år 2030 och klimatpositivt år 2050. I klimatprogrammet uppsattes år 2014 följande mål:

- *De samlade utsläppen av växthusgaser ska redan år 2020 ha minskat med cirka 30 procent.*
- *Utsläppen av växthusgaser från energianvändning, transporter och arbetsmaskiner inom Uppsala kommun ska senast år 2030 vara nära noll - energianvändningen ska vara baserad på fossilfria energikällor.*
- *De samlade utsläppen av växthusgaser ska senast år 2040 vara nära noll, dvs. ha minskat med ca 90 procent.*
- *De samlade utsläppen av växthusgaser ska senast år 2050 ha minskat med motsvarande mer än 100 procent.*
- *De samlade utsläppen av växthusgaser ska senast år 2070 ha minskat med motsvarande cirka 110 procent.*

I kommunens miljö- och klimatprogram uppställs också åtta delmål:

- *En fossilfri och klimatneutral uppvärmning år 2020.*
- *Solenergi ska införas – från pilot till vardag: 30 MW solenergi år 2020.*
- *Den kommunala fordonsparken ska vara fossilbränslefri år 2020, samt ha en fossilbränslefri maskinpark och klimatneutrala upphandlade transporter år 2023.*
- *25 procent energieffektivare verksamhet år 2020.*
- *En hållbar upphandling för en giftfri miljö år 2020.*
- *100 procent ekologiska livsmedel år 2023.*
- *Öka det hållbara byggandet och förvaltandet.*
- *Hållbara affärer, verksamheter och gröna jobb.*

Tyvärr tyder mycket på att inte alla delmål kommer att nås i tid. Några av målen behöver dessutom ses över. Det gäller t.ex. hur och var våra livsmedel bör vara producerade, se mer här nedan. Om inte ytterligare ansträngningar görs kommer inte heller de långsiktiga målen att förverkligas.

Centerpartiet anser att kommunen måste organisera om sitt övergripande strategiska miljö- och klimatarbete så att detta koncentreras, blir effektivare och så att ansvaret, uppföljningen och utvärderingen tydliggörs.

Centerpartiet vill:

- att ett nytt *Miljö- och klimatkansli* under kommunstyrelsen inrättas som ett nav och en mötesplats för strategier och sakkunniga. Kansliet ska ha en analyserande och pådrivande funktion och ge förslag till miljö- och klimatförbättrande åtgärder, hur och var dessa ska genomföras samt fortlöpande följa upp och redovisa miljö- och klimatarbetet i hela kommunen.

Landsbygden föregångare i klimatarbetet

Uppsalas gröna utveckling och tillväxt ska komma hela kommunen till del. Här är livskraften i kommunens landsbygd och kransorter föregångare i miljö- och klimatutvecklingen. Kransorterna ska vara de nav som sammanbinder stad och land med laddstationer, datanätverk, solparker testbäddar, återbruksanläggningar och delning av fordon, maskiner och tjänster. Här ska också miljövänliga innovationer och teknik tas fram och testas.

En stor del av klimatomställningen kan drivas genom att ta tillvara landsbygdens resurser och verksamheter. Centerpartiet vill skapa fyra stråk med stark kollektivtrafik till och från fyra prioriterade kransorter; *Almunge, Björklinge, Vattholma* och *Vänge* samt förbättra och bygga nya cykelvägar och pendlarparkeringar. En utveckling av kransorterna ger mer livskraft på landsbygden, närmare service och en bättre möjlighet att bevara Uppsala stads grönområden och unika karaktär.

Centerpartiet vill:

- att kommunen i dialog med boende och företagare på landsbygden och i kransorterna tar fram en särskild handlingsplan för hur miljö- och klimatarbetet kan utvecklas på Uppsalas landsbygd,
- att kransorterna ska utvecklas till nav som sammanbinder stad och land med laddstationer, datanätverk, solparker, testbäddar, återbruksanläggningar och delning av fordon, maskiner och tjänster samt

- att kommunen ska stötta lokala markägare och företagare att arbeta med miljö- och klimatsmarta innovationer och testa ny teknik.

Solrevolution

Centerpartiet vill att Uppsalas energisystem ska vara fossilfritt, robust och flexibelt. Energisystemen måste utformas så att vi blir så självförsörjande som möjligt.

Vi vill även verka för att en långsiktig plan tas fram för utbyggnaden av elnätet och dess kapacitet; det innefattar både lokal-, region- och stamnät. Kommunen ska bidra till snabbare tillståndsprocesser.

Genom en nationell fossilfri eltillförsel och ett värmeverk i Uppsala som drivs av biobränsle kommer kommunens värmeproduktion att bli både förnybar och fossilfri.

I takt med en ökad elektrifiering av industrin och transporterna kan kommunen bidra till en snabbare omställning genom att öka graden av självförsörjning genom solceller, på sikt i kombination med effektivare batterier och vätgas. Vi vill därför att fler solcellsanläggningar installeras på fastigheterna, framförallt på dess tak. Vi vill att det av solenergiplanen ska framgå att kommunens energi- och klimatrådgivare aktivt ska uppmuntra fastighetsägare och företag att investera i solcellsanläggningar. Vi vill att förutsättningarna för solceller ska redovisas i alla bygglovsansökningar avseende nybyggnation och ombyggnad av tak.

När vi bygger nytt är det viktigt att ta tillvara på alla bygg- och närliggande ytor för olika ekosystemtjänster. Härigenom kan lokalklimatet, luft- och vattenkvalitén och den biologiska mångfalden förbättras. Dessutom leder det till att attraktivare miljöer för alla.

Centerpartiet vill arbeta vidare med kommunens digitala solkarta så att den inte bara är ett analysverktyg för solceller, utan även ett hjälpmedel när gröna och sociala tak (terrasser, vistelseytor etc.) ska uppföras.

Centerpartiet vill:

- att kommunen ska utveckla och verkställa en solenergiplan,
- att kommunen vidareutvecklar och kostnadsfritt tillhandahåller ett digitaliserat analysprogram för beräkning av solinstrålningen till och vid kommunens

fastigheter och effekten av att grönska och sociala stråk uppförs på tak- och andra ytor, samt

- att bygglovs- och tillståndsprocessen för solceller förenklas och att de klassas som en godkänd teknisk lösning inom hela kommunen.

En surrande och blomstrande kommun

Urbaniseringen är den starkast bidragande faktorn till att den biologiska mångfalden minskar. Vi måste skydda djur och natur och värna ekosystemtjänsterna särskilt när det gäller den biologiska mångfalden. Den biologiska mångfalden måste öka och hotade arter i skog och mark skyddas samtidigt som markägarnas intressen måste respekteras. Jordbruks- och skogsnäringen måste ha rätt förutsättningar under både frihet och ansvar. Skogar och ängar med höga naturvärden måste också skyddas.

Ekosystemtjänster är nödvändiga för ett väl fungerande samhälle. Ekosystemtjänster handlar om naturliga lösningar som bl.a. skapar renare luft och vatten, ger mat på tallriken och motverkar katastrofer som översvämningar och skogsbränder. När naturen gör jobbet helt enkelt!

Därför vill vi att de kommunala processerna t.ex. avseende byggande, upphandling, rekreation, vård och informationsspridning ska bidra till att stärka ekosystemtjänsterna. Ett särskilt beräkningsprogram som syftar till att upprätthålla och öka den biologiska mångfalden bör tas fram och användas vid varje nybyggnation. Även det bidrar till att stärka ekosystemtjänsterna i kommunen och länet.

Våra våtmarker måste bevaras och vid behov restaureras så att de håller en hög miljömässig standard. Våtmarker och vattendrag är bland de mest kostnadseffektiva sättet att fånga upp och filtrera läckaget av näringsämnen från skog och mark.

Centerpartiet vill:

- att ett diversifierat jordbruk uppmuntras för att värna och öka den biologiska mångfalden samtidigt som jord- och skogsbrukets utkomstmöjligheter stärks,
- att kommunala tak för biodling och insektshotell kartläggs och att privata fastighetsägare uppmuntras till sådana initiativ,

- att ett beräkningsprogram tas fram för att säkerställa den biologiska mångfalden vid exploateringar och
- att kommunen kartlägger och tar fram riktlinjer för bevarandet av våra våtmarker i syfte att värna och utveckla dessa.

Porlande rent vatten

God tillgång till vatten har länge varit en självklarhet i stora delar av Sverige. De senaste somrarna har dock visat att det inte längre kan tas för givet. Bevattningsförbud och låga grundvattennivåer har blivit allt vanligare. Dricksvatten är ett livsmedel och en livsavgörande resurs som vi i högre grad behöver hushålla med. Vi vill att kommunen ser över hur vattenanvändandet i den offentliga verksamheten kan minska. Kommunen bör också stimulera invånarna att hushålla med vår gemensamma vattentillgång.

Det är väsentligt att vårt vatten är fritt från farliga mediciner, kemikalier och andra föroreningar. Här måste vi samarbeta med andra kommuner, men också regionalt. Vi måste ha den senaste tekniken för rening och avskiljning av läkemedelsrester, mikroplaster, kemikalier och andra farliga föroreningar.

Kraftfulla åtgärder måste vidtas mot dem som orsakar eller har orsakat att PFAS kommer ut i vattentäkterna eller att gränsvärden överskrids av mediciner eller andra föroreningar som kontaminerar våra vatten.

Kommunens avloppsrening måste fortlöpande underhållas, moderniseras och effektiviseras. De privata avloppen måste regelbundet kontrolleras för att säkerställa höga miljökrav så att de inte förorenar och orsakar näringsutsläpp. Då måste de äldre anläggningarna prioriteras.

Spridning av mikroplaster bl.a. från bildäck, tvätt av textilier och hygienprodukter måste begränsas. Frågan måste bevakas vid upphandlingar och vid utformningen av projekteringsföreskrifter. Fullständiga miljöbeskrivningar måste tas fram för befintliga och framtida idrotts-, skol- och lekplatser samt andra anläggningar där plast- eller gummimaterial finns eller övervägs. Naturliga material ska alltid användas där så kan ske.

Centerpartiet vill att kommunens naturreservat och friluftsområden ska vårdas och utvecklas, så att de kommer fler invånare till del. När nya naturreservat bildas vill vi i första

hand att något av kommunens Natura 2000-områden ska ges ett starkare skydd.

Centerpartiet vill:

- att Fyrisåns vatten och vattnet i kommunens övriga åar och vattendrag ska vara så rena att fisken går att äta,
- att det ska inrättas en effektiv PFAS-rening i reningsverket,
- att underhållet av avloppsanläggningar utförs enligt långsiktiga planer och att äldre enskilda avloppsanläggningar ska prioriteras vid tillsynskontroller,
- att det tas fram kommunala projekteringsbeskrivningar med föreskrifter att naturliga material ska användas när fotbollsplaner, lekplatser, skolgårdar och andra liknande platser ska anläggas eller rustas upp,
- att kommunens friluftsområden och naturnära utflyktsmål utvecklas ytterligare och att dessa tillgängliggörs i hela kommunen och
- att Natura-2000 områden prioriteras vid bildande av nya naturreservat.

Byggnade, bostäder och närmiljön

Allt byggande måste vara klimatsmart. Hus bör uppföras i trä eller andra återvinningsbara material där så kan ske. Byggnaderna måste vara energisnåla; fler så kallade passivhus bör byggas där det är möjligt. Även byggnader i trä bör främjas så långt som möjligt.

Klimatet kommer att förändras och det leder till allt extremare väder. Planeringen av staden måste också av det skälet klimatanpassas. Gröna strukturer ska finnas i alla stadens områden då detta förhindrar s.k. *Urban Heat Islands*. Det ökar också stadens förmåga att absorbera kraftiga regn så att översvämningar förhindras. Inga stora sammanhängande hårdgjorda ytor ska byggas utan att gröna strukturer läggs in.

Inga bostäder eller viktig infrastruktur ska byggas i naturliga svackor eller låglänt terräng där risken för översvämningar är vanligare. Översvämningsskarteringar ska förebygga olämpligt byggande.

Vi vill att forskningen utvecklas ytterligare för att få fram perenna, miljövänliga och tåliga grödor.

Vi vill att försäkringsperspektiven beaktas vid byggandet så att det inte uppstår ersättningsproblem i framtiden till följd av klimatförändringarna.

Vi vill att kommunen ska ställa krav vid all nybebyggelse så att tillräckligt med parkeringsmöjligheter alltid ordnas. Det kan t.ex. ske genom att parkeringshus eller garage byggs. Det ska också finnas laddstolpar för elfordon i nära anslutning till alla nya parkeringsytor och i anslutning till all ny bebyggelse.

Byggande i befintliga stadsdelar måste ske så att farliga gaser och partiklar inte stannar på gatunivån och det bör utredas om miljözoner kan införas i de nya stadsdelarna.

Trafiken på centrala trafikleder, broar och passager, t.ex. över Kungsängsbron, medför störande buller för gående, cyklister och andra som bor eller vistas i närheten. För att dämpa bullret vill Centerpartiet göra bullerutredningar så att effektiva bullerdämpande åtgärder kan sättas in till skydd för omkringliggande bostads-, rekreations- och andra vistelseområden. De bullerdämpande anläggningarna bör också förses med solceller där det är möjligt. Solceller kan också sättas upp vid mindre attraktiva områden, t.ex. utmed vissa trafikleder. Fler träd kan också ha bullerdämpande effekt, väsentligt öka attraktiviteten och de ger dessutom andra miljöfördelar.

Centerpartiet vill också klä in reningsverket i Kungsängen med solceller. På så vis kan luftkvaliteten på ett kostnadseffektivt förbättras för boende och besökare i närmiljön samtidigt som den miljövänliga elproduktionen ökar. Om reningsverket vid ett senare tillfälle ska flyttas, kan solcellerna återanvändas då de håller i minst 30 år.

Det bör också vara möjligt för kommunen att förbjuda att skräpa ner staden och i naturen med enstaka mindre föremål såsom fimpar, tuggummi, snuspåsar och plast.

Centerpartiet vill:

- att byggandet ska vara klimatsmart, miljövänligt och energisnålt
- att kommunen genom Uppsalahem eller genom sin markanvisningsrätt jobbar för att det byggs fler passivhus,
- att flerfamiljshus byggs i trä där det är möjligt,
- att inga stora sammanhängande hårdgjorda ytor ska anläggas utan att gröna strukturer anläggs för att undvika den s.k. *urbant heat island* effekten,

- att grönska och träd alltid ska finnas vid befintliga och nya gator för att öka trivselen, förbättra luftkvalitén och dagvattenhanteringen,
- att det vid anläggande av nya parkeringsplatser alltid ska finnas laddmöjligheter för elfordon,
- att det förhindras att skadliga gaser och partiklar koncentreras till gatunivå och att införande av miljözoner i nya stadsdelar utreds,
- att effektiva bullerdämpande åtgärder vidtas vid särskilt bullrande passager i vägnätet och att dessa förses med solceller där det är möjligt,
- att reningsverket i Kungsängen kläs in med solceller och
- att nedskräpning med fimpar, tuggummin och andra enstaka mindre föremål förbjuds i kommunen när det blir möjligt.

Ägande och ansvar för närmiljön

För Centerpartiet, med rötter i det svenska bondesamhället, är det en självklarhet att värna den privata äganderätten av mark, vatten och skog. En god och konstruktiv dialog med privata mark- och skogsägare är en förutsättning för en hållbar utveckling i hela kommunen. Varje initiativ till förändringar som kan påverka markägare ska föregås av noggranna konsekvensanalyser. Det ger bättre beslutsunderlag för kommunen samtidigt som det skyddar markägarnas intressen.

Centerpartiet värnar det privata ägandet vilket också innebär ett ansvar för vår gemensamma miljö. Hyresgäster, hyresvärdar, bostadsrättsföreningar, bostadsrättsinnehavare och hus- och villaägare måste alla bidra till miljö- och klimatarbetet. Hushållning med vatten och el, sop- och avfallssortering, minskad konsumtion av plast (primärt fossil plast), val av miljövänlig inredning är exempel på vad alla kan bidra med. De som har egna avlopp måste se till att dessa är miljöanpassade, fungerar väl och är effektiva.

Många vill bo strandnära. Centerpartiet vill underlätta det där det är lämpligt och ser fram emot föreslagna förändringar i strandskyddslagstiftningen på nationell nivå. Självfallet måste strandskyddsfrågorna bevakas. Viktiga naturvärden, växt- och djurliv måste skyddas och allmänhetens tillträde till attraktiva miljöer ska bevakas.

Centerpartiet vill:

- att kommunen verkar för att fullständiga konsekvensanalyser genomförs när kommunala initiativ tas, så att beslutsunderlagen blir så fullständiga som möjligt, samtidigt som markägarnas rättigheter skyddas,
- att samråd sker med berörda markägare redan vid initieringen av projekt när kommunen avser att vidta åtgärder som berör deras ägar- och förvaltningsintressen,
- att förslag till beslut som berör markägare alltid skickas på remiss till dem tidigt under beredningen,
- att Linnéstigar och Upplandsleder så långt det är möjligt ska förläggas på kommunal mark,
- att markägare erhåller ersättning för intrång på privat mark, exempelvis då kommunala stigar, leder och liknande anläggningar uppförs eller ändras och att kommunen fortlöpande städar och vårdar de uppförda anläggningarna,
- att de som bor och vistas i kommunen fortlöpande informeras om allemansrätten och reglerna kring privat betesmark, vattendrag och skog samt
- att vi ska verka för en resurseffektiv användning av värme och vatten.

Miljövänligt företagande

Vi vill att kommunen ska vara ledande när det gäller att skapa goda förutsättningar att starta och driva företag. Vi måste göra det lättare för företagarna, bl.a. genom regelförenklingar. Vi måste aktivt underlätta för företagarna att kontinuerligt dela miljösmarta idéer och genomföra miljösmarta förbättringar. Inte bara genom kontroller utan också med stimulansåtgärder. Miljömedvetenheten ska vara en konkurrensfördel.

Tydliga krav som bidrar till att uppfylla de i detta program högt ställda målsättningarna i miljö- och klimathänseende ska ställas vid kommunens upphandling av varor, tjänster och entreprenader. Vid upphandlingen ska särskilda krav också ställas som syftar till att minska miljö- och hälsofarliga ämnen.

Centerpartiet vill:

- att tydliga miljökrav ska ställas vid all upphandling,
- att företagens miljömedvetenhet och miljöåtgärder i högre grad ska vägas in vid upphandlingar och
- att företagens miljöarbete alltid ska tas upp vid kommunens officiella företagsbesök.

Klimatsmarta transporter

Centerpartiet vill att Uppsala ska vara en klimatsmart, miljövänlig och hälsosam kommun. Vi måste bidra med att minska koldioxid- och andra farliga växthusgasutsläpp från fordonsflottan. Därför vill vi premiera fossilfria fordon.

För att minska behovet av bilen och för att minska långa transporter vill vi bygga hållbara lokala kransorter med närhet till service, allmänna kommunikationer, cykelvägar och gröna lungor. Bilen är dock ett viktigt transportmedel som många kommer att vara beroende och ha glädje av även i framtiden. Därför är det viktigt att det är utsläppen – inte bilarna – som ses som det huvudsakliga miljöproblemet. Centerpartiet vill göra det lättare och billigare att äga och köra fossilfria bilar. Det går inte att rädda klimatet med enbart elbilar, men det är en viktig pusselbit på vägen.

Luften i hela Uppsala ska vara ren och fri från skadliga partiklar. Vi måste därför också minska partikelutsläppen från transporterna. Vi måste bygga ut elinfrastrukturen ordentligt och snabba på omställningen så att fler bilar, bussar och lastbilar kan köras på el, vätgas eller andra fossilfria drivmedel.

Fordon med eldrift är idag det mest ekonomiska, miljö- och klimatvänliga och fossilfria alternativet. Nyförsäljningen av laddbara bilar ökar snabbt och därför behöver såväl den publika som ickepublika laddinfrastrukturen byggas ut. Det omfattar laddplatser vid bostäder och arbetsplatser, liksom destinations- och snabbbladdningsmöjligheter. I områden utanför Uppsala city måste smarta parkeringsmöjligheter finnas med tillgång till el.

Kommunen har en viktig roll i utbyggnaden av den publika laddinfrastrukturen.

Snabbbladdstationer är särskilt viktigt för att den kommersiella fordonsflottan ska kunna

ställa om. Centerpartiet vill därför, i samverkan med näringslivet, verka för att etablera snabbbladdstationer som gör det möjligt för taxi, färdtjänst och distributionsfordon att köra på el. Uppsala kommun är regionens residensstad och här ligger t.ex. kommunens stadshus och regionens hus intill varandra. Många av kommunens tillgångar, t.ex. tjänstebilar, lokaler, verktyg och maskiner, borde därför utan större problem kunna delas mellan flera organisationer. Vi vill att kommunen handlar upp en bilpoolstjänst som innehåller bilar som kan korttidshyras av kommunens verksamheter vid behov.

Bilarna i poolen skulle då bokas via ett centralt bokningssystem tillgängligt för alla anställda inom koncernen. De enheter som använt fordonen faktureras en avgift per bokningstillfälle. Poolen är tänkt att vara halvöppen, det vill säga bilarna ska vara tillgängliga för kommunkoncernens resande dygnet runt och tillgängliga för privatpersoner på kvällar och helger.

Vi behöver också kontinuerligt förbättra förutsättningarna att välja cykeln som transportmedel. Centerpartiet vill utveckla Uppsala till Sveriges bästa cykelkommun. Vi vill bygga fler snabbcykelvägar och cykelgarage samt utveckla intermodalitet och pendlingsmöjligheter genom att göra det möjligt att ta med cykeln på bussen och tåget. Vi vill också att det ska finnas ett hyrcykelsystem som en del av UL:s/SL:s kollektivtrafiksystem.

Cykelvägar bör planeras så att stopp och korsningar längs vägen blir så få som möjligt. Vi vill att snabbcykelleden i Flogsta snarast byggs ut hela vägen till Stenhagen. Bebyggelse och belysning längs cykelvägarna i centrala staden, i kransorterna och på landsbygden bidrar också till ökad trivsel och trygghet.

Centerpartiet vill alltså öka framkomligheten och flödet för såväl bil- och kollektivtrafik som cykel. Och vi vill peka på betydelsen av gångstråk. Det ska vara enkelt och bekvämt att förflytta och transportera sig. På sikt kommer självkörande bilar att möjliggöra en mer individanpassad kollektivtrafik. Detta kommer innebära både ett minskat behov av parkeringsplatser och en effektivare kollektivtrafik, inte minst i glesbygden. Men där är vi inte än, utan här och nu behövs goda parkeringsmöjligheter och en utformning av gator och broar som ökar flödet och minskar stillastående köbildningar.

Centerpartiet vill vidare se över möjligheten att ersätta upphöjda farthinder med "nedfallande" farthinder för att öka trafiksäkerheten. En sådan lösning är också skonsammare för fordonen.

Uppsala har goda förutsättningar att bli en modern storstadskommun med delningsbilar som en naturlig del av transportsystemet. Vi är övertygande om att många är intresserade av tillgängliga och bekväma bildelningstjänster i kommunen. Trafikverket har konstaterat att tillgängliga och praktiska parkeringsplatser är en grundförutsättning för att bildelning ska vara ett attraktivt alternativ till andra bilburna transporter. Därför vill vi att Uppsala kommun upplåter minst 100 fasta parkeringsplatser åt delningsbilar i centrala Uppsala.

Vi vill också att kommunen aktivt ska verka för att locka hit aktörer som tillhandahåller delningsfordon, t.ex. app-styrda hyrsystem för elbilar.

Centerpartiet vill också öka incitamentet att köra fossilfritt genom att erbjuda en differentierad parkering med lägre parkeringsavgifter för fordon som kan framföras fossilfritt. Vi vill öka antalet laddplatser genom att säkerställa att minst fyra laddpunkter per tio parkeringsplatser ska anläggas vid nya parkeringsplatser.

I Uppsala behövs parkeringsplatser, framför allt i parkeringshus och i parkeringsgarage. Centerpartiet vill anlägga pendlarparkeringar vid kollektivtrafikknutpunkter så att det enkelt går att byta transportmedel vid in- eller utfart till och från centralorten.

Vi vill ha en levande stadskärna med goda och trivsamma förutsättningar för dem som vistas här och för stadens handlare, krögare och andra näringsidkare. För att bidra till det måste parkeringsavgifterna i city vara rimliga. De bör sänkas. En konsekvensanalys bör också alltid vara en del av beslutsunderlaget till förslag om att ta bort centrala parkeringsplatser.

Uppsalas befolkningstillväxt medför att kommunen de närmaste åren kommer att uppgradera kollektivtrafiksystemet. För Centerpartiet är det viktigt att de system som väljs är ekonomiskt hållbara, gör minsta möjliga intrång i Uppsalas karakteristiska kulturmiljöer och inte försämrar framkomligheten för gående och cyklister i staden. På landsbygden ska anropsstyrd kollektivtrafik erbjudas i större utsträckning.

Problemen med den alltmer utrymmeskrävande täta biltrafiken i Uppsala city ökar dock i takt med befolkningsökningen. Vi närmar oss en situation där det inte finns plats för fler bilar i Uppsala innerstad. Centerpartiet vill att det utreds om utsläppsfria miljözoner kan införas i speciellt känsliga miljöer, inte minst i centrala Uppsala. Vi bör införa miljözoner och fler bilfria gator och stråk samt utvidga dubbdäcksförbudet i Uppsalas citykärna för att minska partikelhalterna. Här måste därför alternativen utvecklas så att det är lätt att ta sig till, från och inom innerstaden. Det bör också utredas om ett system med eldrivna mikrobussar och el-taxi som beställs *on demand*.

kan införas i Uppsala city

Vi vill, i likhet med Göteborg, att det skapas en *Green City Zone* i Uppsala där man kan testa framtidens transportsystem med ny teknik både avseende fordon och infrastruktur.

Transporterna inom zonen ska vara helt utsläppsfria och klimatneutrala till år 2030.

Centerpartiet vill:

- att eldrivna fordon och upphandlade transporter ska utgöra hälften av kommunens disponerade fordonsflotta senast år 2026 samt att hela kommunens fordonsflotta och upphandlade transporter ska vara utsläppsfria senast år 2030,
- att kommunen i samverkan med näringslivet inrättar ytterligare fem snabbbladdstationer till år 2025, varav en i centrala Uppsala och fyra i kommunens kransorter,
- att det ska gå att ladda elbilar vid lyktstolpar på platser där det är lämpligt och när det blir tillåtet,
- att aktörer som tillhandahåller delningsfordon, t.ex. app-styrda hyr-system för bilar, lockas till Uppsala,
- att kommunen och regionen tillsammans handlar upp en bilpoolstjänst som innehåller bilar som kan korttidshyras av kommunens och regionens verksamheter vid behov och hyras av kommuninvånare t.ex. under kvällar och helger,
- att minst 100 fasta parkeringsplatser ska upplåtas till delningsbilar, särskilt i utpekade stads- och stadsdelsnoder,
- att kommunen verkar för att pendlingsmöjligheterna ska öka genom att göra det möjligt att ta med cykel på stads-, regionbussar och tåg,
- att kommunen verkar för att ett hyrcykelsystem införs som en del av Movingos och UL:s/SL:s kollektivtrafiksystem,
- att snabbcykelleden Flogstaleden snarast byggs ut hela vägen till Stenhagen,
- att en differentierad parkeringsavgift införs med lägre taxa för fossilfria bilar,
- att minst fyra laddpunkter per tio parkeringsplatser säkerställs vid anläggning av nya parkeringsplatser,
- att pendlarparkeringar anläggs vid kollektivtrafikknutpunkter,

- att kommunen ska verka för att anropsstyrd kollektivtrafik på landsbygden ska prövas i större utsträckning,
- att privata aktörer med eldrivna mikrobussar eller el-taxi som beställs *on demand* lockas till Uppsala,
- att utsläppsfria miljözoner införs i speciellt känsliga miljö,
- att trafikdämpande åtgärder vidtas i Uppsala citykärna samt
- att det upprättas en *Green City Zon* i Uppsala.

Närproducerad och hälsosam mat

En vanlig dag äter var tredje person mat som är finansierad av skattemedel. Det är viktigt att all mat i kommunens kök upphandlas med omsorg. Vi vill att den närodlade och hållbart producerade maten ska tas fram med de högt ställda svenska miljö- och kvalitetskraven. Maten ska således vara utan hälsofarliga tillsatser. Produktionen ska också ske helt i enlighet med de svenska djurskyddskraven.

Vi vill ha rättvisa konkurrensvillkor för våra svenska bönder och att djuren ska må bra. En miljöriktig prioritering av den närodlade maten innebär att jordbrukare och andra matproducenter inom vår kommun ska, så långt det går, väljas som leverantörer. Varje krona som läggs på närproducerad mat stannar dessutom i regionen och bidrar till arbetstillfällen, skatteintäkter och en levande landsbygd. Vi vill att minst 25 procent av kommunens matinköp ska vara lokalt producerad senast år 2023. En ursprungsmärkning av maten ska finnas tillgängligt i alla offentliga kök så att fler stimuleras till att konsumera den mat som produceras av kommunens bönder.

Matsvinnet måste reduceras och matavfallet tas till vara så att negativ påverkan på miljön och resursslöseriet kan minskas. Uppsala kommun måste i sin verksamhet prioritera detta.

Centerpartiet vill:

- att kommunen ska köpa närodlad och hållbart producerad mat enligt svenska kvalitets- och djurskyddskrav,
- att minst 25 procent av kommunens matinköp ska vara lokalproducerad senast år 2023,

- att jordbrukare och andra matproducenter inom kommunen, så långt det är möjligt, ska väljas som leverantörer, samt
- att maten ska ursprungsmärkas i alla offentliga kök.

Giftfri miljö

Uppsala ska vara en föregångskommun och världens bästa miljö- och klimatstad.

Alla delar av samhället behöver samverka för att fasa ut de skadliga kemikalier och plaster som riskerar att skada människor och miljö. Vi vill att kommunen ska sprida kunskap om skadliga kemikalier och plasters effekter på miljö och hälsa. Förskolor och skolor ska vara fria från gifter. Kommunens vatten- och avloppsinfrastruktur måste anpassas så att t.ex. skadliga kemikalie- och läkemedelsrester hindras från att läcka ut i mark och vatten.

Vi vill att kommunen ska anta en strategi för att fasa ut användningen av fossil plast. Om plast måste användas bör det vara bioplast. Det bör vara ett uttryckligt krav vid kommunens upphandlingar.

Konsumtion och produktion påverkar miljön på många sätt. För att minska negativ påverkan på miljön måste samhällets omställning till en mer ansvarsfull och hållbar produktion och konsumtion intensifieras. Vid ett mer cirkulärt förhållningssätt där kretsloppen sluts används jordens resurser mer effektivt. Vi måste minska avfallet och öka återvinningen och återanvändningen och därmed minska uttaget av ändliga naturresurser.

Nedskräpningen på land och i vatten är ett stort problem. Utöver städ- och saneringskostnader orsakar nedskräpningen miljöskador som kan vara svåra att åtgärda. Vi vill därför se en minskad användning av engångsartiklar.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens informations- och kontrollverksamhet måste garantera att miljö- och klimatfrågorna i våra boenden hålls på hög nivå.

Centerpartiet vill:

- att kommunen tar fram en plan för cirkulära kretslopp där livsmedlen så långt möjligt är lokalt producerade,
- att alla produkter som konsumeras ska återvinnas där så kan ske,

- att källsorteringen förbättras med möjlighet att sortera ut fler fraktioner nära hushållet,
- att återvinningen och kunskapen om vilka plaster som kan återvinnas ökar hos kommunens medborgare,
- att pappersprodukter eller bioplast efterfrågas och upphandlas där det är möjligt,
- att koldioxidutsläppen från avfallsförbränningen minskas, t.ex. genom att minska andelen plast som förbränns,
- att kunskapen om vilka plaster som är återvinningsbara hos kommunens upphandlare ökar,
- att kommunen ser över och effektiviserar sophanteringens och hjälper till så att t.ex. brännbart avfall, kompost och plast utsorteras och tas till vara ännu bättre och att det uppdras till Miljö- och hälsoskyddsnämnden att i sin tillsynsverksamhet prioritera hur sophanteringens sköts av boende och företagare i Uppsala kommun och
- att det utreds hur krav på och kontroller av sopsorteringen kan effektiviseras så att återvinningen kan utvecklas ytterligare.